

*Wij willen plaatsen
uitbouwen waar onze
verschillen zich noch
boven noch onder el-
kaar plaatsen. We wil-
len met mannen onze
strijden, onze acties en
ons leven delen.*

*Politiek incorrect
en moe van zoveel
neofeminisme.*

Originele tekst:

Cansadas de tanto neofeminismo
y politicamente incorrectas
(contact: yonomechupoeldedo@gmail.com)

Hydra edities
Postbus 1 Sparrestraat Gent
Alle uitgaven gratis te downloaden via
<http://www.hydra-edities.tk>

Inleiding:

Enkele jaren geleden werd in Barcelona het 'Comando SCUM' opgericht, verwijzend naar het SCUM-manifest van Valerie Solanas, dat in 2008 in een nieuwe uitgave in het Spaans werd uitgebracht. Dit manifest roept onder andere op tot de uitroeiing van de mannelijke sekse. Hoewel Valerie Solanas ooit beweerd zou hebben dat het enkel ging om een satirisch literair instrument om debat uit te lokken, lijkt niet iedereen dit zo te beschouwen.

Volgende tekst is opgedragen aan de mensen van het 'Comando SCUM', desalniettemin gaan de auteurs veel verder in hun analyses en kritieken. In het eerste deel van de tekst worden de verschillende feministische en post-feministische stromingen van de voorbije eeuw kritisch onder de loep genomen. In het tweede deel worden een aantal concrete, voor iedereen herkenbare, situaties geschetst die hopelijk tot nadenken en discussie zullen aanzetten. Verder moet nog vermeld worden dat er getracht werd zo goed en zo kwaad mogelijk een bibliografie, die in de oorspronkelijke tekst niet aanwezig was, samen te stellen. Deze gegevens, samen met een poging tot het verduidelijken van enkele specifieke termen, zijn in de voetnoten terug te vinden. Het is misschien nuttig om te weten dat vele van de, in de tekst geciteerde, auteurs soms heel erg ver af staan van wat we een antiautoritair perspectief zouden kunnen noemen. Wie de werken uit de bibliografie er zelf nog eens op na wil slaan kan dit misschien beter in gedachte houden...

De vertaler.

Wij willen deze pagina's opdragen aan de mensen van S.C.U.M. (Society for the cutting up of men) : jullie zijn bedankt om zoveel onzin uit te kramen van zoveel onzin en voor de energie die jullie steken in het aantonen van jullie eigen tegenstrijdigheden. Jullie hebben ons in actie doen schieten. Als jullie één of ander antwoord hadden verwacht op het uit de context rukken van het SCUM Manifest van Solanas... Hier krijgen jullie het. Als jullie enkel wensten een beetje tijd te verdrijven en jullie eerste stapjes te zetten in de wereld van het spektakel en de performance raden wij jullie aan om in het vervolg weg te blijven uit bepaalde middens. Voor ons is de strijd dit, strijd, en wij hebben nog altijd niet begrepen waarom we seksistische propaganda zouden moeten slikken in plaatsen die zichzelf bevrijd noemen. We hebben slechts twee mogelijke verklaringen voor het feit dat niemand het openlijk tegen jullie heeft opgenomen:

De eerste is dat men jullie niet serieus neemt, wat voor jullie de vraag zou kunnen opwerpen waarom jullie zoveel geld en moeite steken om fotokopieën te nemen en jullie geweldige patches op te naaien. Jullie doen ons denken aan de magere dienst die jullie de rest van de vrouwen bewijzen.

De tweede verklaring is dat niemand het durft op te nemen tegen iets dat zich bevindt onder de beschermende vleugels van het feminisme en/of het antipatriarchaat. Als een collectief teksten zou uitbrengen met de titel 'genootschap voor de uitroeiing van vrouwen', of van zwarten, homoseksuelen, etc. zouden deze geen tiende van een seconde op de tafel blijven liggen van geen enkel sociaal centrum.

Het is vanuit deze twee bedenkingen dat deze tekst ontspringt, waarmee we een kritische benadering zoeken van het actuele feminisme, vertrekkende vanuit de kritiek van het feminisme op zich, de historische constructies en de theoretische bases waarop ze zich vestigt.

Voorafgaande waarschuwingen:

-Wij zijn moe, en het idee om deze tekst te schrijven, ontspringt uit deze moeheid. Maar we schrijven niet vanuit de buik, of toch niet alleen. De reflectie, het debat en de studie -begrepen als in-

tellectuele inspanning om ons te informeren- gaan voor, samen met de boosheid en andere emoties, in het schrijven van deze tekst.

-We weten dat we de gevoeligheden van vele mensen kunnen kwetsen. We weten dat we voorstellen om enkele ideeën te vernietigen die erg verweven zijn in onze middens. En we weten dat we door deze publicatie enkele onaangename etiketten zullen verwerven: 'intellectuelen', 'machovrouwen', 'patriarchalen'... Het interesseert ons niet, we hebben dit al eerder gehoord en in beschouwing genomen waar het vandaan komt is dit bijna een eerbetoon.

- Ook weten we dat er mensen zullen zijn bij wie deze pagina's in de smaak zullen vallen, kameraden die even verloren en geïrriteerd zijn als wij, bij zoveel opgedrongen feminisme en andere dommigheden en daarom hebben we besloten de koe bij de hoorns te vatten.

We geloven dat we dingen te zeggen hebben en we voelen de nood ze te zeggen. Bovendien geloven we dat het hoogdringend is dat iemand ze zou zeggen.

-Ten laatste willen we dat het duidelijk vermeld wordt dat deze tekst geschreven is door vrouwen en dat we tegen elke vorm van overheersing zijn. We breken ons dagelijks het hoofd in de strijd voor de vrijheid.. we besparen ons dus de overpeinzingen over de sekse van de auteur/s van deze tekst en als je niet akkoord bent met hetgeen gezegd wordt in deze tekst, doe dan een beetje de moeite om je kritiek een beetje verder te brengen dan uitspraken van het type "zeker en vast is deze tekst door mannen geschreven". Hoewel we evenmin van mening zijn dat het een diskwalificatie zou wezen om man te zijn en, in feite, moedigen we onze kameraden aan om na te denken over dit thema en er stelling in te nemen.

1. Over de idee 'gender' of waarom we het beschouwen als ballast:

De scheiding tussen sekse en gender berust op de indeling in het biologische, het psychologische en het sociologische van waaruit de verschillende 'wetenschappelijke disciplines' de menselijke realiteit proberen te analyseren en verklaren. Die

tendens - die velen als noodzakelijk achten - om de realiteit in stukjes te hakken en te categoriseren, leidt tot een vereenvoudiging die enkel gunstig is voor diegenen die een uitleg zoeken die niet verplicht tot het al te veel te moeten uitdiepen van de feiten.

Vanuit het empirische standpunt dat vandaag de belangrijkste takken van de zogenaamde sociale wetenschappen hanteren is het noodzakelijk dat een concept werkbaar zou zijn, gevoelig zou zijn aan de transformatie tot een variabele opdat men de studie ervan zou kunnen aanvatten. Van de concepten wordt niet verwacht dat ze zouden beantwoorden aan realiteiten maar dat ze statistische waarde en betrouwbaarheid genieten.

Het gender verschijnt als poging om verduidelijking en samenhang te verlenen aan een aantal inhouden verbonden aan de realiteit van de seksen.

Door gender en sekse te scheiden (en door naar het eerste te verwijzen als 'de constructie die de asymmetrische onderverdeling van de samenleving uitlegt in functie van de sekses', wat neerkomt op: de rollen en stereotypen), tracht men de weg te plaveien naar de Gelijkheid. Vergeten wordt wel dat wanneer je twee dingen gelijk wil maken, deze hun verschillen bewaren en versterken.

Ten behoeve van deze gelijkheid creëerde men het concept gender dat het voordeel heeft een concept te zijn dat tegelijkertijd naar beide sekses verwijst. Desalniettemin, neemt het gebruik in het meervoud van de genders, mannelijk en vrouwelijk, de plaats in van de twee sekses waardoor het ontsnappen aan de tweedeling een probleem lijkt te stellen. Het gebruik van dit nieuwe concept brengt ons opnieuw naar het gebruik van de twee, naar het verschil dat het pretendeert te vermijden.

We menen dat het interessant is eens stil te staan om te kijken waar de idee van gender vandaan komt en welke implicaties dit heeft. Want hoewel de gendertheorie interessant is in de zin dat deze de realiteit vereenvoudigt, zijn we van mening dat de menselijke realiteit niet eenvoudig noch vereenvoudigbaar is. Ze is niet altijd meetbaar en ze valt niet te herleiden tot rollen en gedragingen.

Vandaag de dag geniet de dualiteit sekse/gender op

sociaal vlak dezelfde aanvaarding en algemene steun als de idee van de 'gelijkheid van de sekses'.

Het blijkt functioneel om aan het verschil sekse/gender vast te houden aangezien deze het mogelijk maakt verschillende realiteiten, rollen en gedragingen te classificeren en af te meten waardoor biologische kwesties, die gemakkelijk te associëren zijn met het determinisme, langs de kant blijven. Het gender, dat door sociale disciplines werd gerecupereerd als een verklarend concept voor het geconstrueerde karakter van de ongelijkheid tussen de seksen, heeft het theoretische en sociale veld bezet tot op het punt dat het volstaat om het over biologische verschillen te hebben om beschuldigd te worden van essentialisme¹. Onafhankelijk van de theoretische betekenis van het sekse-gender systeem heeft de genderidee gediend, en dient ze nog steeds, om vanuit de politieke correctheid een aantal kwesties/vragen te verdoezelen:

Zoals Geneviève Fraisse bevestigt in 'Muze de la raison'²; waar men aanvankelijk bang was van de gelijkheid, is men vandaag bang voor de verschillen. Een goed voorbeeld hiervan biedt de Angelsaksische versie van Windows 2000. Wanneer je de term 'sexes' invoert, verandert de spellingscontrole van het programma dit meteen in 'genders'. Wat je zou kunnen beschouwen als niet meer dan een anekdote is een symptoom van deze angst. Net zoals de overdreven reactie en beschuldiging een essentialist/e te zijn wanneer je bijvoorbeeld een biologische realiteit vermeldt zoals de grotere verbinding, doorheen de hersenbalk, tussen de hersenhelften die zich manifesteert in het vrouwelijke brein (en niet in het mannelijke) of de veranderingen in humeur en goedstoestand die samengaan met de menstratiecyclus van vrouwen en die onvermijdbaar invloed heeft op onze relatie met de wereld die ons omringt.

Op sociaal gebied wordt de gelijkheid aanvaardt als

1. Essentialisme verwijst naar het feit dat iedere persoon van een bepaalde sekse een aantal 'essenties' bezit die bepaalt zijn door biologische kenmerken en de natuur, maar evengoed door psychologische karakteristieken bepaald worden. Voorbeelden hiervan komen verder in de tekst nog aan bod.

2. Geneviève Fraisse, *Muse de la raison, démocratie et exclusion des femmes en France*, Alinea 1989, Folio-Gallimard 1995.

een wenselijke waarde tegenover het verschillend-zijn. 'Verschillend zijn aan' wordt doorgaans geassocieerd met 'superieur of inferieur zijn aan...'. Men neigt tot de uniformiteit, de globalisatie en de idee van 'de persoon' past meer in deze tendens, los van de idee 'man' of 'vrouw'.

De sekse, zijnde de diversiteit, wordt behandeld als een indelingsvariabele (bron van mogelijke afwijkingen en fouten) in de analyse van de 'menselijke' gedragingen. En zoals met alle bronnen van afwijkingen gebeurt, streeft men ernaar dat dit verschil zou verdwijnen.

Concreet: de term gender werd voor het eerst gebruikt rond 1953. Het was Money, een Noordamerikaanse pediater, gespecialiseerd in de behandeling van kinderen met problemen met de bepaling van de genitale morfologie, die als eerste de notie van gender gebruikte om te verwijzen naar de chirurgische en hormonale mogelijkheden om de genitale organen te veranderen gedurende de eerste achttien levensmaanden. Money is de geschiedenis ingegaan (los van het feit dat hij auteur was van de term 'gender') door zijn 'ongelukje' met de *Joodse Tweeling*. We vatten even de geschiedenis kort samen omdat het ons dient als voorbeeld of antecedent van enkele dingen die we willen zeggen. De *Joodse Tweeling* was een baby waarbij men te ver ging bij de besnijdenis: de penis stierf af en het 7 maanden oude kereltje bleef achter zonder penis. Volgens Money en bijna alle anderen van zijn tijd, kon men de seksuele identiteit samenvatten in iets eenvoudigs als 'genitalia en opvoeding'. Aan deze theorie hecht men tegenwoordig nog steeds waarde en is bovendien aan kracht aan het winnen dankzij de Queertheorie. Men neemt aan dat de baby een onbeschreven blad is waarop je één of andere identiteit kan schrijven. Met de toestemming van de wetenschappelijke wereld van zijn tijd, de ouders en zijn volledige omgeving - een kleine nuance voor de liefhebbers van brandstapels die van Money de 'heks om te verbranden' willen maken - besloot men om van het jongetje een meisje te maken. Men veranderde zijn naam, kledij, etc..Vervangende hormonen werden tot de puberteit voornamelijk achterwege gelaten; en beetje bij beetje begon men de chirurgische ver-

anderingen te doen die nodig waren om vrouwelijke genitaliën te construeren. De tijd ging voorbij en wat leek op de bevestiging van de macht van het 'psychosociale' over de seksuele identiteit veranderde uiteindelijk in een tijdbom die ons tot tegengestelde conclusies brengt. De *Joodse Tweeling*, het bevestigend voorbeeld van de theorie van Money, bleek niet geheel tevreden en gedurende jaren achtervolgde hij Money van conferentie naar conferentie, hij bedreigde hem met de dood omdat deze zijn leven vernietigd had. Met vallen en opstaan hernam hij als volwassene zijn leven als man.

Dit dualisme sekse/gender ligt aan de grondslag van de meerderheid van de theoretische bijdragen vanuit het feminisme:

In 1975 publiceert Gayle Rubin *'The Traffic in Women'*³; een artikel waarin voor het eerst het sekse-gender systeem gedefinieerd wordt als een reeks bepalingen waardoor een samenleving de biologische seksualiteit zelf transformeert in een product van de menselijke activiteit. De sekse, omgevormd tot gender, zal de belangrijkste organisator van de maatschappij worden. Dit toont aan dat de onderdrukking van de vrouw een sociale constructie is.

Vandaag is het sekse-gender systeem vervangen door het gendersysteem, verstaan als een systeem van machtsverhoudingen tussen de sekses. In haar artikel *'Thinking Sex'*⁴, gepubliceerd in 1984, maakt Rubin het onderscheid tussen structuren van sekse en gender (doorheen de vormen van toegelaten verlangens) en beschuldigt ze het feminisme van gebrek aan theoretische werktuigen voor de analyse van de seksuele onderdrukking omdat het deze structuren heeft verdoezelt.

De theoretische verschillen tussen verschillende

3. Gayle Rubin, *The Traffic in Women: Notes on the 'Political Economy' of Sex*, in Rayna Reiter, ed., *Toward an Anthropology of Women*, New York, Monthly Review Press (1975); also reprinted in *Second Wave: A Feminist Reader* and many other collections.

4. Gayle Rubin, *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*, in Carole Vance, ed., *Pleasure and Danger*, (Routledge & Kegan, Paul, 1984. Also reprinted in many other collections, including *Abelove, H.; Barale, M. A.; Halperin, D. M. (eds), The Lesbian and Gay Studies Reader* (New York: Routledge, 1994).

stromingen van het feministische gedachtegoed brengt ons bij het reeds klassieke debat tussen de bijdragen gedaan vanuit het 'feminisme van de gelijkheid' tegenover de verdedigsters van het zogenaamde 'feminisme van de diversiteit'.

Voor de feministes van de gelijkheid veronderstelt de conceptualisatie van het gender als iets sociaal en niet als iets bepaald door de anatomie, de afwijzing van de biologische determinatie van de 'sekse' of het 'seksuele verschil' dat gebruikt wordt om de discriminatie van vrouwen te rechtvaardigen. Ze bevestigen dat de gelijkheid niet verwijst naar het feit dat mannen en vrouwen hetzelfde zouden zijn, maar naar het feit dat "A en B op C lijken of wat hetzelfde is: dat vrouwen en mannen op elkaar lijken in datgene wat de mensheid van waarde acht." Desalniettemin, in het grootste deel van de geschiedenis van de feminisme, en met een te rechtvaardigen strategisch gevoel, werd vanuit de gelijkheid gepraat over de gelijkheid van A en B. Zo werd onder andere het concept van de sekse, het bestaan van twee sekses, uit de weg geruimd (seksualiseren = verschillen) en werd dit vervangen door het gender (gender = gelijk, soort).

Maar de ervaring van het leven in een lichaam met een vrouwelijke sekse is verschillend van de ervaring van het leven in een lichaam met een mannelijke sekse. Hoewel dit geen voldoende reden is om van de noodzaak een deugd te maken en de feministische strijd te beperken tot de recuperatie van waarden en levenswijzen die traditioneel vrouwelijk zouden zijn en die gedurende eeuwen gediend hebben om vrouwen onderdrukt en monddood te maken:

"...Anderen hebben symbolische universa geconstrueerd waarin ze zich inkapselen en zich verliezen in theoretische debatten. Oftewel hebben ze vrouwengroepen opgericht waar ze zich veilig voelen, waar ze hun 'onderdrukte' communicatieve vaardigheden kunnen ontwikkelen, waar een gevoel van eenheid en kracht gecreëerd wordt. Wat is dat? Strijd of groepstherapie?"⁵ Zich vragen stellen over de seksuele verschillen en dieper ingaan op deze verschillen moet niet noodzakelijkerwijs leiden tot

5. *The poverty of feminism*. Elephant Editions, 1998.

verouderde dichotomieën noch tot essenties die verplichten tot de constructie van een vrouwelijke wereld. "De wereld opnieuw vrouwelijk bedenken", alsof dat mogelijk zou zijn of er redenen zouden zijn om abstractie te maken van de realiteit waarvan we deel uitmaken en die ons op haar beurt vormt.

Vanuit de theorie van de verscheidenheid bekritiseert men de politieke praktijk van de theorie van de gelijkheid omdat deze zou veronderstelt worden mee te doen in het spel van het patriarchaat. Het gaat om reformistische maatregelen die de vrouw meedeplichtig maakt aan het bewaren van hetzelfde. Deze praktijken zijn niet enkel hun doel voorbijgeschoten maar hebben een tegengesteld effect gecreëerd, in de zin dat ze het belang van de verschillen in het licht zetten. Het egalitair ideaal heeft een te klein gewicht in de schaal in vergelijking met de eisen die het oplegt.

Het is waar dat deze politiek ons gebracht heeft tot vele zaken die we vandaag eenvoudigweg beschouwen als levenskwaliteit, zaken die enkele decennia geleden nog onbereikbare doelen leken voor vrouwen. Maar de kritiek is niet langer gegrond. Het egalitarisme betekende niet de uitroeiing van het patriarchaat maar een transformatie die in de grond toestaat om te praten over een zekere gelijkheid van rechten en die de ongelijkheid verbergt. Deze nieuwe subtiele vorm van overheersing ontmaskeren is de meest dringende actie van het feminisme, omdat het systeem onze eisen heeft geabsorbeerd en een nieuw vrouwmodel heeft gecreëerd dat voor het systeem veel nuttiger is.

Om een gangbaar voorbeeld te gebruiken, de eis van het feminisme van de diversiteit tot de recuperatie van de moederfiguur...Is de moeder die gerecupereerd wordt geen patriarchale moeder? Maken de aspecten die volgens hen het 'vrouw zijn' uitmaken (tederheid, genegenheid, vrede, zorg) niet onvermijdelijk deel uit van dezelfde patriarchale orde waarvan we erfgenamen zijn?

Meer nog, kan je de praktijk van de diversiteit werkelijk politiek noemen? Door de deelname te verwerpen aan het politieke systeem van mannen, door te weigeren om een spel te spelen waarvan de regels

bepaald werden door mannen en door in de marge te blijven, blijft elke poging tot handelen verder dan het 'bewust worden van zichzelf' uitgesloten. De zusterschap, deze 'tussen vrouwen en als vrouwen', maakt de barrières tussen deze groepen van vrouwen en de rest van de samenleving onoverkomelijk. Het verandert in 'separatisme'. Zich bewust worden van wat noodzakelijk is voor verandering maar zich beperken tot het creëren van ruimtes voor vrouwen en het verwerpen van de deelname aan de patriarchale wereld veronderstelt het aanvaarden van de 'niet-deelname', die historisch gezien reeds toegeschreven was aan vrouwen, waardoor dit moeilijk kan begrepen worden als een politieke eis.

Men zou niet moeten praten over gelijkheid en diversiteit maar over gelijkheid/ongelijkheid in het sociale, en identiteit/diversiteit in het persoonlijke. En het is deze identiteit die vanuit het ene en het andere feminisme in twijfel getrokken wordt: Wat is vrouw zijn? Word je geboren als vrouw? Gelijk aan wat? Verschillend van wat?

Sinds Simone de Beauvoir deze vraag stelde is er heel wat te doen geweest omtrent de seksen, het gender, de seksuele of geslachtelijke identiteit... Desalniettemin lijkt het dat de discussie tussen de gelijkheid en de diversiteit in het feminisme, en de termen die ter sprake komen, geen uitkomst biedt. In feite groeit het uit tot een onoplosbare contradictie.

Gelijkheid/Diversiteit, het debat dat de geschiedenis van het feminisme van de afgelopen 20ste eeuw heeft bepaald, baseert zich op de analyse van de tegenstelling natuur/cultuur, het aangeborene tegenover het geconstrueerde. Gedurende lange tijd leek het de enige analyse te zijn die in staat was om de toewijzing van een bindende (en voor vrouwen onderdrukkende) seksuele identiteit aan vrouwen en mannen in de war te brengen. Het menselijke wezen is echter een mengeling van natuur en cultuur. De menselijke natuur is cultureel en de cultuur heeft haar oorsprong in de natuur.

Wij denken dat individuen niet enkel bepaald worden door wat hen sociaal-cultureel is toegewezen (ondanks de gendertheorieën of de verdedigsters van de 'nieuwe vrouwelijkheid') maar dat er daarentegen

een dialectische relatie bestaat tussen het individu en de socioculturele structuren. We worden niet volledig bepaald door deze structuren maar het is onmogelijk ons er volledig van los te maken.

Buiten de enge intellectuele kringen waarin feministes hun theoretische strijden voeren is deze gelijkheid voor de meerderheid van de vrouwen enkel een wenselijk objectief in de mate dat dit hun relaties met mannen niet in gevaar brengt:

"Hoewel ze perfect weten dat je de meester niet van zijn privileges ontdoet zonder verzet en tandengknars, kennen ze ook de waarheid van de stelling van Margaret Mead: wanneer één sekse lijdt, lijdt ook het andere."⁶

Vandaag de dag is deze analyse een valkuil geworden, zoals Geneviève Fraisse aanklaagt in 'La Controverse des sexes'⁷: "...het biologische dient om de vrouwen te onderdrukken, het sociale is de authentieke sleutel van de mannelijke dominantie, daarom... de natuur van de vrouwen bestaat! Het voorstel valt steeds in haar eigen val en bevestigt hetgeen het wil opheffen." We achten het tijd om deze dualiteiten te overstijgen, om uit de val van de natuur en de cultuur, het geconstrueerde en het aangeborene te komen...Maar...Waar willen we heen?

2. Enkele postmoderne 'uitwegen': bedenkingen over de Queertheorie.

Samen met het gevaar om in een slachtofferhouding en in essentialisme te vervallen door zich te beroepen op de biologische verschillen als voldoende rechtvaardiging van de ongelijkheid stuiten we nog op een andere bron van verwarring...De theorieën gebaseerd op het poststructuralisme binnen het zogenaamde postmodernisme, gedefinieerd als theoretische en culturele beweging die zich vestigt in de kritiek en deconstructie van de hele realiteit, te beginnen bij het eigenste concept van de Realiteit. Concreet praten we over de Queerbeweging die steeds meer aan kracht wint, hoewel we het niet kunnen na-

6. Elisabeth Badinter, *Fausse route*, 2003

7. Geneviève Fraisse, *Le controverse des sexes*, PUF, 2001.

laten te denken dat het meer een modeverschijnsel dan een politieke positionering is. Na te hebben stilgestaan bij haar oorsprong en theoretische argumenten en deze geanalyseerd te hebben, geloven we dat dit als een paal boven water staat.

We proberen zo duidelijk mogelijk te zijn en daarom grijpen we terug naar twee van de grote theoretici van de Queerpraktijk: Butler en Preciado (één van de belangrijkste uitdraagsters van Butlers theorie in de Spaanse staat). We willen ons al op voorhand verontschuldigen omdat we het heel erg ingewikkeld vinden om met klare taal duidelijk te maken wat beide auteurs zeggen. Als er iets is dat hun geschriften karakteriseert, is het hun ingewikkeldheid en de draaien die ze geven aan een idee, in het begin eenvoudig waarna ze er iets onbegrijpelijks van maken...Bon, ze zijn heel erg postmodern...En we herinneren eraan dat in de postmoderniteit, of in deze strontwereld die we bewonen, het er niet zo veel toe doet wat je zegt maar hoe je het zegt: de 'schijn' is veel belangrijker dan het 'zijn'.

De Queerbeweging vindt haar oorsprong in de jaren '90 in de holebi-gemeenschap van de Verenigde Staten. Ze komt voort uit het in vraag stellen van het onderscheid tussen sekse en gender en stelt dat je enkel door deze dichotomie te overstijgen, een discours en politieke actie kan ontwikkelen die breekt met de standaardiserende arbeid van de seksuele opsplitsing. Als theoretische beweging, geboren in de boezem van het postmodernisme, definieert de Queerbeweging zich als een postidentitaire beweging. Ze neemt een kritische positie in tegenover de normatieve effecten van elke identitaire vorming: sekse, klasse, religie, ras...

Met de bedoeling om vanuit de optiek van het poststructuralisme, door de deconstructie van verschillende categorieën, de vermeende heteroseksualiteit van het feminisme te bekritisieren, vinden we in '*Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*' (Butler, 1990)⁸ - een centraal werk in de theoretische constructie van de Queerbeweging - de hypothese dat de minderheden gerespecteerd zouden worden als men de onderliggende waardegevende cul-

8. Butler, Vertaald als 'genderturbulentie' Amsterdam : Boom/Parrèsia, 2000. - ISBN 90-5352-620-X

turele structuren in de normatieve dichotomie homo-seksualiteit/heteroseksualiteit zou transformeren. De oplossing die Butler naar voren schuift voor deze splitsing, waarin de homo-seksualiteit minderwaardig is aan de heteroseksualiteit, vertrekt van de deconstructie en de ontmaskering van de repressie waarop elke identiteit zich vestigt. Aldus, stelt haar '*Gender as Performance*' voor, kan enkel de parodie de categorieën van sekse, gender, lichaam en seksualiteit in de war brengen.

We vinden het aanstootgevend dat de Queertheoretici naar de praktijken van Money - de pediater van de *Joodse Tweeling* - verwijzen, en hem bekritisieren voor het rechtvaardigen van het opnieuw toekennen van een gender als enige mogelijkheid tot aanpassing aan een familieleven en de productielogica van de maatschappij. Daarbij negeren ze het feit dat de *Tweeling* hem gedurende jaren heeft achtervolgt, niet omdat Money hem een sekse had toegewezen maar omwille van het feit dat hij hem de 'sekse die hij niet was' had toegewezen. Desalniettemin illustreert dit feit volgens Preciado (Preciado, 2002) hoe de machtsinstellingen van de moderniteit unaniem hebben gewerkt aan de constructie van een specifiek regime dat de verschillen van sekse en gender construeert. Een regime waarin de normaliteit - het natuurlijke - zou vertegenwoordigd worden door het mannelijke en het vrouwelijke terwijl andere seksuele identiteiten - transgenders, transseksuelen, gehandicapten,...- niet meer zouden zijn dan een uitzondering, een monsterlijke fout of een vergissing die de regel bevestigt.

En hier beginnen we het spoor bijster te raken want voor zover we weten zijn er slechts twee seksuele identiteiten, bij de mens en bij alle andere geslachtsgebonden dieren: mannelijk en vrouwelijk. Het zijn net de collectieven van transseksuelen die eisen dat ze zouden kunnen leven met hun eigen seksuele identiteit die niet overeenkomt met hun genitaliën, ofwel, dat ze zouden erkend worden als mannen of vrouwen...Wat betreft de seksuele identiteit van mensen met een handicap verkiezen we te denken dat Preciado op dat moment aan de drugs zat, want op geen enkel moment zouden we in twijfel trekken dat een man minder man of een vrouw minder vrouw

zou zijn omdat deze een handicap heeft. De transgenders, als we even kleinburgerlijk mogen zijn, lijken ons een voorbeeld om te vermijden in de zin dat ze zich beperken tot het volgen van de 'wijze' onderrichten van Butler: het herleiden van de eigen identiteit tot een parodie.

De benadering van Butler brengt het geconstrueerde karakter van het gender naar voren en haar normaliserende functie en legt de nadruk op de complexiteit van dit idee met het behouden van de heteroseksuele norm.

Maar zij vervalt in het uiterste met de deconstructie van het eigenste idee van het individu, van de identiteit. Ze trekt niet alleen de theoretische bijdragen van het feminisme in twijfel maar ook de bases van de moderne kennis in het algemeen, en verliest zichzelf in een theoretisch universum waar ze speelt met structuren en categorieën en waar het individu volledig ontbonden achterblijft. Voor ons is de theorie een werktuig voor de praktijk, het helpt om het individu en haar realiteit te begrijpen, niet om het te ontbinden in 'deconstructies', 'wordingen' en andere 'speculaties'.

Haar benadering, net zoals het lesbisch feminisme en andere homoseksuele collectieven, schokt ons ook omdat ze van de seksuele oriëntatie, de erotische verlangens - homoseksualiteit of heteroseksualiteit - een identitaire kwestie maakt op hetzelfde niveau als de seksuele identiteit: man of vrouw.

Volgens Preciado loopt de Queerbeweging samen met het postfeminisme in de kritische herziening van de feministische theorieën:

"Tegenover het liberale feminisme, middenklasse, heteroseksueel en op zoek naar gelijkheid tussen de 'politieke figuur vrouw' en de 'politieke figuur man' - de normalisatie - omvat het postfeminisme andere identitaire elementen zoals de aanspraken op klasse of ras. Tegenover het feminisme van de diversiteit dat reeds de notie van het lichaam integreert maar de vrouw vanuit het essentialisme definiëert (het praat over een natuurlijke vrouwelijke identiteit met een reeks intrinsieke kenmerken: moederinstinct, gevoeligheid...), vat het postfeminisme het lichaam op als het gevolg van een verzameling seksuele technologieën". (Preciado, B.

2001.)⁹

De Queertheorieën en praktijken distantiëren zich van dit feminisme omdat ze de totale oppositie tegen het moderne concept van het individu voorwenden en niet de vertegenwoordiging van een emancipatiebeweging en de opeising van rechten via wegen van sociale erkenning en economische vooruitgang (zoals het geval is met het grootste deel van de feministische en homoseksuele groepen).

Hoewel we overeenkomen in de noodzaak tot het overstijgen van de nagestreefde normalisatie door het meest ranzige en institutionele feminisme van de gelijkheid en de essentialismes die het feminisme van de diversiteit karakteriseren, vrezen we het gevaar dat deze theorieën van postmoderne snit met zich meebrengen. Ze gaan voorbij de kritiek op deze normatieve effecten van de identiteit - zijnde seksueel, gender, klasse of ras. Ze heffen de waarde van die identiteit op zich op waarmee ze ons naar een buitensporig relativisme voeren waarin ze de waarde van de collectieve identiteit van eender welke sociale groep afschaffen. Wat enerzijds leidt tot de desoriëntatie van het individu in relatie tot anderen en anderzijds tot het tenietdoen van de waarde van eender welke sociale strijd.

Deze analyses droegen bij tot het in vraag stellen van het systeem sekse/gender en het bipolaire seksuele regime waarop dit gebaseerd is. Ook de idee van interseksualiteit werd heropgenomen en uit de pathologie gehaald. De machtsinstellingen (de geneeskunde, het rechtssysteem, onderwijs...) die meewerkten aan de constructie van een normalisatieregime van de seksuele en genderverscheidenheid werd eveneens aangeklaagd. Hierdoor maken ze het mogelijk om het normaliserende karakter van de splitsing sekse/gender in vraag te stellen. Er wordt afstand genomen van elk nominatief en organisatorisch kader omwille van hun dwingende effecten op de individualiteiten en aangenomen dat in het definiëren van een sociale groep (in dit geval: vrouwen als vrouwen en mannen als mannen) onder een concrete inscriptie (gender of sekse) de diepgelegen individuele verschillen (seksuele oriëntatie, etnie, klasse,...)

9. Preciado, 2001, <http://www.uia.es/artpen/estetica/estetica01/frame.html>

verduistert worden. Wij beschouwen het overdreven nominalisme en postmoderne individualisme als iets dat de waarde van de identificatie met een sekse in de differentiatie tegenover de andere teniet doet. Ze gaan voorbij aan het feit dat deze differentiatie, evenzeer geconstrueerd als natuurlijk, reëel is en de dialectische interactie regelt tussen het subject en het sociale milieu.

Bon, aangezien ze vertrekken vanuit de negatie van de Realiteit en de identiteit op zich en hoe deze zich opvatten in de actualiteit zal elke kritiek die je wilt ontwikkelen op deze theorieën even absurd zijn als deze theorieën zelf...

Eenvoudiger gesteld: de uitweg die de Queertheorie voorstelt lijkt ons hier een beetje op: om definitief komaf te maken met het racisme zouden ze opteren om alle zwarten blank te verven en alle blanken zwart, of beter nog, laten we iedereen groen verven.

3. Patriarchaat en kapitalisme:

Een ander groot debat dat de feministische praktijk van de voorbije eeuw opgevat heeft, gaat over de relatie tussen het Patriarchaat en het Kapitalisme. We willen graag onze standpunten omtrent dit punt verduidelijken om het later te kunnen hebben over het 'slachtofferisme'...

Welke relatie bestaat er tussen deze twee systemen? Is het patriarchaat een deel van het kapitalisme of is het er een gevolg van? Gaan beide systemen over een dubbele realiteit?

In hun artikel '*La economía desde el feminismo*'¹⁰ leggen Pérez Orozco en del Río uit hoe er in de verschillende pogingen om de relatie tussen deze twee concepten te verduidelijken, drie verschillende houdingen zijn: sommigen hebben het over een enkelvoudig systeem, anderen over tweeledige systemen en meervoudige systemen.

Wanneer men het heeft over een enkel systeem beschouwt men doorgaans het ene een gevolg van het andere. Ofwel zou het patriarchaat een deel zijn

10. Pérez Orozco en del Río, *La economía del feminismo*, 2002
http://www.ecologistasenaccion.org/spip.php?article13104&artsuite=9#sommaire_1

van het kapitalisme, voor zover het functioneel is, ofwel is het kapitalisme het resultaat van het patriarchaat ofwel een concreet type van patriarchaat. In de opvatting van een enkel systeem privilegieert men uiteindelijk het Kapitalisme en de klassenrelaties boven de conflicten tussen de genders. Dit probleem leidt tot de idee dat men de realiteit beter begrijpt en benoemt binnen de logica van een dubbel systeem; wat neerkomt op het feit dat er twee verschillende systemen zijn die naast elkaar bestaan en interactief zijn. De kritiek op het feminisme van Westerse blanke vrouwen bracht een nieuwe theoretische benadering met zich mee. Zo begon men te praten over meervoudige systemen en voegde men er andere aan toe naarmate men bewust werd van het feit dat wij vrouwen verschillend zijn en dat we de ervaring van meer en meer vormen van diversiteit vaststellen.

We zijn het eens met de auteurs van dat artikel en gezien de noodzaak om een referentiekader vast te leggen, verwijzen we naar dit meervoudige systeem als "Blank Kapitalistisch Patriarchaat"- of hoe moeten we die smeerlapperij anders noemen? Zo werkt dit systeem hier en nu.

Het Patriarchaat verstaan als een totaliserende realiteit die losstaat van de sociale realiteit van elk moment brengt een aantal gevaren met zich mee. Een daarvan is het schuldig maken van een sekse in haar geheel, van alle mannen omdat het mannen zijn, en bijgevolg het tot slachtoffer maken van het andere, het is te zeggen, de vrouwen. Hierbij vergeet men dat men beide sekses niet tegenover elkaar kan stellen alsof het over twee sociale klassen gaat. Hoewel we karakteristieken delen zijn niet alle vrouwen gelijk noch bevinden we ons in dezelfde situatie als de mannen, die op hun beurt ook niet allemaal hetzelfde zijn.

In de volgende pagina's proberen we afstand te nemen van dit concept. Niet omdat we geloven, zoals vele postmoderne theoretici stellen, dat we haar einde aan het bewerkstelligen zijn - waren we maar in de situatie dat we dat konden bevestigen! Ook niet omdat we veronderstellen dat het nodig is om de onderdrukking door mannen als verklarend kader te overkomen om de relatie tussen de sekses te be-

grijpen. Niet omdat we minder onderdrukt zijn dan we denken maar omdat mannen net zoals vrouwen slachtoffers zijn van rolverdelingen, verwachtingen en taken. Beide sekses worden uitgebuit en de transformatie van de sociale realiteit is de verantwoordelijkheid van de ene net zoals die van de andere.

Het concept van het Patriarchaat is rechtstreeks verwant aan de sociale kritiek van Marxistische tendens waarmee men het feministische discours van de jaren '80 onderbouwde. De radicale feministes beschreven het patriarchaat als de uitdrukking van de macht van mannen over vrouwen. De socialisten en de liberalen, eveneens, richtten hun aandacht op het privéleven en de persoonlijke ervaringen van vrouwen, wat leek te bevestigen dat het probleem van vrouwen, in grote lijnen, de mannen waren. Niet enkel die mannen die de machtsmechanismen in de regering ondersteunden, maar ook de vaders, vrienden en leeftijdsgenoten. De waarneming dat het patriarchaat zich leek te handhaven doorheen de geschiedenis en de culturen versterkte de idee dat dit systeem van onderdrukking met maximale effectiviteit opereerde in de privésfeer. De idee dat het persoonlijke politiek is, werd een drijfkracht bij feministes. Men begreep dat het potentieel bevrijdend was om de eigen levensverhalen uit te pluizen, tezamen met inspanningen om de dynamiek in de relaties tussen mannen en vrouwen te veranderen. Hoe goed de bedoelingen van de mannen ook waren, op vlak van seksualiteit en affectiviteit waren ze allemaal medeplichtig, omwille van het feit dat ze belang hadden bij het status quo. Deze theorieën vergaten desalniettemin dat vrouwen ook medeplichtig zijn aan de constructie van dit systeem van relaties: *"Dankzij het systematische negeren van het geweld en de macht van vrouwen, door voortdurend hun onderdrukking, en ook hun onschuld, te verkondigen, bekomt men een verhaal van de mensheid dat weinig realistisch is. Langs de ene kant zijn er de slachtoffers van de mannelijke onderdrukking en langs de andere kant staan de almachtige beulen..."* (Fausse route, Elisabeth Badinter).

De antipatriarchale strijd wordt vervolgens een strijd tegen mannen en dat wat als mannelijk be-

schouwd wordt. Ze worden verantwoordelijk gemaakt voor onze onderdrukking en ook voor de tekorten in alle sferen die onze levens vormen.

Aldus, vanuit de actuele ecofeministische theorieën, erfgenames van de hypothesen van het cultureel of radicaal feminisme van de jaren '70, ondersteunt en dringt men er op aan dat de destructieve actie van de man (cultuur) ons in de actuele situatie heeft gebracht waarbij de planeet met vernietiging bedreigd is en dat de taak van de vrouw - als draagster van waarden zoals de bekwaamheid tot zorg, vrede, moederschap, etc. - bestaat in de verzoening met de natuur en de redding van de wereld. Deze benaderingen leiden naar de splitsing tussen natuur en cultuur in haar uiterste uitdrukking. Zo wordt alles wat negatief is aan de mensheid verbonden met de man en de cultuur, terwijl de goedheid van de vrouw en de natuur verheerlijkt worden. Ze bevestigen een scherp onderscheid tussen de waarden van beide sekses en ze veroordelen de vrouwelijke sekse tot een prototype dat identiek is aan wat het traditionele patriarchaat verkondigt. Bovendien versterkt het de beschuldiging van de mannelijke sekse en bijgevolg de slachtofferpositie van de vrouwelijke sekse.

4. Feminisme en slachtofferrollen

De zoektocht naar de vrouwelijke identiteit veronderstelt ook een zoektocht naar de nieuwe mannelijke identiteit. Zich afvragen wat het is om vrouw te zijn, is zich afvragen wat het is om man te zijn ten opzichte van de man. Het veronderstelt dat het voor de man zelf ook niet duidelijk is.

We begrijpen dat veel mannen zich bedreigd voelen door de feministische strijd. Inderdaad, we denken dat gedurende de laatste decennia mannen in het geheel en onze kameraden in het bijzonder zich slachtoffers en onder de voet gelopen voelen door contradicties: ze begrijpen de noodzaak van deze strijd en ze delen deze, maar ze zien zichzelf ervan uitgesloten en niet enkel dat: ze zien zichzelf aangeduid worden als agressoren.

De laatste decennia zijn we getuige van de oprichting van 'mannengroepen' die de mannelijkheid op-

nieuw benaderen in relatie met deze nieuwe vrouwelijkheid. Enkele van die groepen zoals diegene die geïnspireerd zijn door de bestseller van de schrijver Robert Bly, 'Iron John', waar ze hun naam aan ontlene, vertrekken van de idee dat de moderne man het contact met zijn 'wilde' kern moet terugvinden. Dit als antwoord op het fenomeen van de 'nieuwe man' dat gepromoot wordt door de massamedia en dat in onze middens, zogezegd verwijderd van de invloed van de media, zijn evenbeeld vindt in de 'gevoelige man'. Of is 'sentimenteel' een beter woord?

"De feministische beweging moedigt mannen aan om rekening te houden met vrouwen, dwingt hen om bewust te worden van de problemen en het lijden dat de man van de jaren '50 heeft getracht te negeren. Naarmate mannen begonnen aandacht te tonen voor de geschiedenis en de gevoeligheden van de vrouwen begonnen enkele mannen aandacht te schenken aan wat men hun vrouwelijke kant noemt en deze te ontdekken. Dit proces zet zich vandaag de dag nog steeds voort en ik durf te stellen dat de meerderheid van de hedendaagse mannen daar op één of andere manier in betrokken is. (...) Gedurende de laatste twintig jaar is de man steeds bedachtzamer en tederder geworden. Maar doorheen dit proces is hij niet vrijer geworden. Het is een brave jongen die niet enkel zijn moeder tevreden stelt maar ook de jonge vrouw waar hij mee samenleeft..."¹¹ De man wordt vandaag begrepen als iemand die verzonken is in een identiteitscrisis. De verwerping van het machismo herleidt zich vaak tot de afwijzing van de viriliteit op zich. Ondertussen verkondigen vrouwen de ongelijkheid waar ze het slachtoffer van zijn. Elke sekse voelt zich, op de ene of andere manier, in het nauw gedreven door de andere. Mannen voelen zich steeds meer ontdaan van hun eigenheid en onderwerp van tegenstrijdige verwachtingen. Enerzijds verwacht men van hen de deugden van hun grootvaders (de kracht om te beschermen, moed en verantwoordelijkheidszin) en anderzijds moeten ze die van hun grootmoeders verwerven (luisterbereidheid, tederheid en medeleven). Samengevat ondervinden ze de onaangename druk van identiteitsverwarring tegen-

11. 'Iron John', Robert Bly, 1990

over vrouwen die er telkens minder over twijfelen zich te gedragen als de mannen van vroeger. Ze roepen zichzelf uit tot het meest complete wezen en twijfelen er niet aan de anderen te beschuldigen voor al hun gebreken. Eenmaal begonnen met één van de sekses te negeren, en na eeuwen van negatie van de vrouwelijke, negeert en verwerpt men vandaag de mannelijke. Een negatie die steeds politiek correcter wordt in het verwerpen van de onderdrukker tegenover de onderdrukte.

Het mannelijke beschouwt men als slecht, zich erop beroemen is iets voor macho's, de man wordt gedialyseerd omwille van het feit dat hij man is en daarom hemelt men de vrouw op als slachtoffer en ontkent men haar de autonomie die de feministische strijd in het begin vereiste.

"We kunnen niet meer verdergaan met het plan van een definitieve emancipatie van mannen en vrouwen met de pretentie een definitieve oplossing te hebben voor de conflicten tussen beiden. In die zin hebben we dat bevrijdingsfeminisme verlaten omdat we in essentie gewonnen hebben, tenminste in de westerse wereld waar vrouwen zich bewust werden van het feit dat ze verantwoordelijk waren voor hun lot en dat ze dat zelf moesten bepalen en volbrengen" (Politique des sexes, S. Agacinsky)¹².

Vele van de politieke praktijken van het feminisme leiden tot het in een slachtofferrol duwen van vrouwen, waarbij men een noodzaak creëert tot bescherming en veiligheid tegenover de andere sekse dat haar verlangen naar vrijheid en onafhankelijkheid overschaduwet.

De strijd voor gelijkheid mag niet vervallen in een plicht tot gelijkheid, de gelijkheid begrepen als een synoniem voor het goede en bijgevolg de verwerping van alle verschillen waarbij men vergeet dat wij mannen en vrouwen nu eenmaal verschillend zijn (en we zijn niet iets anders noch kunnen we ophouden te zijn wat we zijn) precies omdat we het product zijn van de seksuele differentiatie.

De eis tot een ruimte voor zichzelf, verwijzend naar de bekende titel van Virginia Woolf, mag het bouwen van een gemeenschappelijk gedeeld huis niet

12. Sylviane Agacinski, *Politique des sexes, mixité et parité*, Seuil, La Librairie du XXe siècle, 1998

verhinderen.

Het is niet mogelijk dat men een pact sluit tussen identieken en evenmin is een pact tussen onderdrukkers en onderdrukten haalbaar noch wenselijk. Vandaar de noodzaak tot een pact tussen mannen en vrouwen dat een wederzijds begrip en een constante evolutie of groei mogelijk maakt. We vertrekken van het verschil tussen de ene en de andere sekse en tegelijkertijd vertrekken we vanuit de noodzaak voor beiden om die aspecten te bevechten en te vernietigen waarin de verschillen tot ongelijkheid leiden. De gezamenlijke strijd om dit gemeenschappelijk gedeelde huis te bouwen en te onderhouden.

5. Even kort hernemen: Onze conclusies omtrent dit alles...

Men zal zich afvragen waar dit allemaal heengaat met een artikel dat zichzelf libertair noemt en waarin men een distantiëring vooropstelt van de slachtofferrol van het feminisme, dat feminisme dat gerecupereerd is door de Staat en dat een reeks rechten en plichten eist. Een feminisme dat anderen, zeer terecht, 'patriarchaal feminisme' hebben genoemd. We stellen vast dat deze slachtofferhouding evengoed aanwezig is in het meest radicale feminisme, een feminisme dat het opneemt tegen en tracht te ontsnappen aan de schaduw van het Systeem. Hetzelfde geldt voor het zogenaamde anarcha-feminisme. Het manifesteert zich elke dag, het belemmert onze strijd en relaties met onze kameraden. Bovendien reproduceert het hetzelfde slachtoffer-spelletje van het 'patriarchaal feminisme', of een ietwat meer ordinare versie daarvan.

Op dit punt aangekomen en bij wijze van conclusie geloven we dat het noodzakelijk is om enkele van de voornaamste ideeën te verduidelijken die ons hebben aangezet tot debat, reflectie en uiteindelijk tot het samenstellen van deze tekst. Misschien zijn onze standpunten, ideeën en gevoelens die we willen overbrengen na het lezen niet helemaal duidelijk. Het is vaak moeilijker dan het lijkt om ideeën met je eigen woorden uit te leggen, vandaar dat het onvermijdelijk is dat er altijd iemand zal zijn die ons verkeerd interpreteert of die niets begrijpt

van wat we zeggen. Maar goed, dat is een risico dat we moeten nemen als we de constructie willen ontmantelen die zich rond het feminisme en haar zogenaamd feministische strijden heeft gevormd:

Over het systeem 'seks-gender' hebben we veel gediscussieerd en in het algemeen zijn we tot de conclusie gekomen dat de splitsing tussen beiden geen gegeven hoeft te zijn:

De theorieën van het feminisme van de diversiteit stoelden op de idee dat onze biologische sekse ons als man of vrouw bepaalt. En het is net de sekse en deze biologische karakteristieken die ons zogenaamd, volgens het feminisme van de diversiteit, meer doen identificeren met vrouwen. Enkel omwille van het 'vrouw-zijn' zouden we onze medeplichtigheid en solidariteit moeten tonen wanneer we, in realiteit, niets met elkaar te maken hebben. Hier bieden zich zaken aan zoals 'klasse' en economische situatie waar we hier nu niet bij zullen stilstaan hoewel die wel aanduiden hoe we één van de pilaren van het feminisme van de diversiteit kunnen ontmantelen. Langs de andere kant onderstreept men vanuit die theorieën de diversiteit als iets dat in wezen vrouwelijk is, de zogenaamde 'vrouwelijke essentie'. Op die manier zal men vele, niet te rechtvaardigen zaken kunnen verantwoorden. De eigenschap tot zorg zou bijvoorbeeld enkel aan vrouwen toebehoren. Zo laat men buiten beschouwing en gelooft men niet dat de man ook in staat is tot verzorging.

Het feminisme van de gelijkheid daarentegen stelt dat onze sekse en onze biologische karakteristieken op geen enkele manier onze levensloop en relaties beïnvloeden, dat we eenvoudigweg gelijke personen zijn, zowel mannen als vrouwen. In het algemeen situeren de verschillen zich steeds in relatieve termen als 'superieur aan' of 'minderwaardig aan' waarbij een negatieve waarde wordt toegekend aan de diversiteit.

De ideeën en praktijken van het feminisme van de diversiteit, die allesbehalve onze doelen zijn, hebben evenmin bijgedragen aan de uitroeiing van het patriarchaal systeem. Ze hebben ervoor gezorgd dat de vrouw er een beetje op vooruit is gegaan op het sociaal, cultureel en economische (etc.) vlak.

Laten we niet vergeten dat deze vooruitgang is gemaakt binnen een kapitalistisch systeem dat een marktlogica volgt. Iets wat we, dromend van werkelijke vrijheid, in geen geval willen nastreven. De theorieën van de gelijkheid hebben voorgewend om iedereen gelijk te maken, in de eerste plaats, zoals we eerder al besproken hebben, op het sociale vlak. Op die manier hebben ze de verschillen en de rijkdom van de diversiteit ontkend.

Andere postfeministische stromingen, en de Queerbeweging in het bijzonder, onderlijnen de idee dat alles een culturele en sociale kwestie is. Onze biologische sekse blijft op de tweede plaats. Datgene wat ons doet gedragen en zijn als vrouw of man, is een reeks rollen en gedragingen die vooraf aan elk gender werden toegewezen door het patriërchaat.

En zoals we eerder al zeiden, dat overtuigt ons evenmin...

Welnu, wat willen we dan? We willen boven alles onszelf zijn en we willen dat onze kameraden dat ook kunnen zijn. We gaan niet akkoord met de splitsing tussen sekse en gender:

We geloven niet dat deze splitsing de problemen oplost. Wij stellen dat de sekse ons 'zijn' en onze manier van voelen bepaalt, want het is onvermijdelijk dat we niet hetzelfde voelen als we een mannelijk of vrouwelijk lichaam hebben. Het kan zijn dat men ons beschuldigt van biologisme maar het gaat om een realiteit die we niet kunnen negeren:

"Je kan er niet omheen dat mannen, omwille van het feit dat ze dat zijn, de neiging hebben digitaler en instrumenteler te zijn (hun hersenhelften zijn minder met elkaar verbonden, hun brein is meer gelateraliseerd) en vrouwen, omdat ze dat zijn, hebben de neiging analoger en expressiever te zijn (hun hersenhelften hebben veel meer verbindingsneuronen waardoor hun brein minder gelateraliseerd functioneert)" (Pérez Opi en Landarroita Jauregi).

En zelfs als deze of andere biologische bewijzen niet zouden bestaan...Waarom zou het wenselijk zijn dat deze verschillen zouden verdwijnen? Zouden we het plezier van het kunnen delen van deze verschillen en al het positieve dat ze meebrengen dan niet verliezen?

Wij willen niet gelijk zijn aan mannen, we willen

zelfs niet gelijk zijn tussen ons. Want elkeen is zichzelf en in elkeen van ons komen zowel biologische karakteristieken als onze sociale omgeving samen. En de verschillen, als die er zijn, willen we niet zien als iets negatiefs noch willen we onszelf boven of onder iemand plaatsen. De verschillen zijn een rijkdom en geen wapen tegen de andere sekse. Wij voelen ons beter noch slechter, minderwaardig noch superieur tegenover mannen.

Het gender, begrepen als rollen en stereotypen die sociaal geconstrueerd zijn en die gebaseerd zijn op machtsrelaties die bestaan tussen de sekses, heeft steeds meer bijgedragen aan de onderdrukking, waaronder zowel mannen als vrouwen meer en meer lijden, in plaats van deze te elimineren.

In dit patriarchale systeem waar allen onder lijden blijft men maar discussiëren over de dualiteit tussen het natuurlijke (sekse) en het culturele (gender). Wat is natuurlijk en wat is geconstrueerd? Wat is aangeboren en wat niet? We geloven dat het stilaan tijd is om deze dualiteit te overstijgen. Het enige wat dat heeft bijgedragen zijn de uitwijdingen van een hoop geschifte theoretici en speculaties die ons nergens heen leiden. Want om tot de kern van de zaak te komen, ben ik een vrouw, het is te zeggen, ik identificeer me als vrouw en ik voel me en gedraag me op een bepaalde manier want zowel mijn biologische sekse als heel het sociale kader hebben me op die wijze gevormd. We geloven niet dat we het biologische 'natuur' en het sociologische 'cultuur' hoeven te scheiden. We zijn een 'mix' en bijgevolg ligt de oplossing niet in het vastklampen en overschatten van de bestaande verschillen tussen mannen en vrouwen en deze te gebruiken om de andere te onderwaarderen - ware het een man of vrouw. Evenmin is het een oplossing om te zeggen dat alles een sociale kwestie is en niks meer.

Misschien moeten we een beetje onze meest wilde en dierlijke kant herontdekken en ons eraan herinneren dat we geslachtsgebonden wezens zijn en dat we interactief zijn in een systeem met haar gedragsnormen, rollen, etc. Zonder te vergeten dat, wanneer deze rollen of gedragingen ons niet van dienst zijn, we ze moeten verwerpen. We moeten vechten te-

gen alles wat ons raakt en wat ons telkens meer geïsoleerd doet voelen van onze eigen natuur en onze verlangens. En ons verlangen kan heteroseksueel, homoseksueel of beiden zijn...**het is uiteindelijk ons verlangen.**

We zijn die feministes en neofeministes kotsbeu die er niet aan twijfelen om de schuld voor alles waar vrouwen onder lijden op mannen af te schuiven. We zijn het kotsbeu om slachtoffers te zijn en een slachtofferdiscours te gebruiken om buitensporige dingen te verdedigen zoals de uitroeiing van mannen, enkel omwille van het feit dat ze man zijn. We zijn het kotsbeu om domigheden te horen zoals dat alle mannen potentiële verkrachters, mishandelaars, etc. zijn. We hebben niet de pretentie om de verdedigsters van de mannen te zijn noch de redsters van eender wie dan ook. Ons bloed stolt eenvoudigweg wanneer enkelen vanuit de loopgraven van de veronderstelde feministische strijd leuzen lanceren die zowel ons als onze kameraden kwetsen met wie we veel, maar dan ook écht veel, delen.

Wij willen plaatsen uitbouwen waar onze verschillen zich noch boven noch onder elkaar plaatsen. We willen met mannen onze strijden, onze acties en ons leven delen.

6. Enkele voorbeelden waarin de wens tot gelijkheid botst met de verschillen tussen de sekses en hoe datzelfde antipatriarchale discours zich inspant om deze verschillen als ongelijkheid te interpreteren:

Om verder te gaan zouden we enkele dagdagelijkse voorbeelden naar voren willen schuiven waarin we deze ijver naar gelijkheid en haar negatieve effecten en slachtofferhouding weerspiegelt zien. Voorbeelden die maar voorbeelden zijn maar waarvan we geloven dat ze heel deze theoretische verwarring waar we het tot nu toe over hadden, kunnen aantonen. Deze zijn neergeschreven als een aanzet tot een beetje discussie en reflectie vanuit praktische zaken waarvan we zeker zijn dat ze dicht bij iedereen staan:

- Wat betreft **werksituaties** in onze lokalen, bijvoorbeeld bij het bepleisteren van een muur of het

dichten van een lek. Wanneer we met emmers vol kalk in de weer zijn is het goed mogelijk dat er drie meisjes en twee jongens zijn en dat het de jongens minder moeite kost om deze emmers te tillen (uiteraard telt dit niet voor alle jongens en het hangt ervan af welke meisjes). Het is dan heel goed mogelijk dat iemand zegt "ik doe dat wel" en dat haar of zijn kameraden dit verkeerd opvatten en deze reactie zien als een voorbeeld van 'machisme' en niet als een manier om het werk te vereenvoudigen. Als ik een kameraad heb die een taak veel sneller en met minder moeite kan uitvoeren, waarom zou ik dat dan niet aan hem of haar overlaten? Het is hetzelfde als onszelf uit te sloven met het verhuizen van een hoop dozen te voet of met de fiets terwijl we een kameraad hebben met een rijbewijs en een bestelwagen ter beschikking...

- En hoe zit het met de **deelname in vergaderingen**? Vaak bekritiseert men en denkt men na over het feit dat het doorgaans mannen zijn die het hoogste woord voeren, meer voorstellen doen en meer verantwoordelijkheden verwerven in collectieven. Dit is een veralgemeend feit, net zoals het feit dat er meer mannen dan vrouwen aanwezig zijn in plaatsen 'die tegen het systeem' zijn. Men kan het anarchisme zelf beschouwen als een beweging die fundamenteel mannelijk is. Het schokkende is dat de eigenste verdedigsters van een vrouwelijkheid die verbonden is met de natuur en waarden zoals vrede (verdedigsters van de scheiding tussen natuur en cultuur waar we het eerder over hadden) en die aan mannen zaken zoals oorlog en politiek toekennen daar aanstoot aan nemen en de schuld voor hun eigen gebrek aan initiatief en participatie op mannen afschuiven. Als we het over sociale oorlog hebben zijn de werktuigen die we tot onze beschikking hebben, volgens hun eigen classificaties, mannelijk en het is heel goed mogelijk dat mannen zich meer gemotiveerd voelen in bepaalde plaatsen.

Zolang deze werktuigen nuttig zijn om het systeem te bestrijden en niemand uitsluiten op basis van sekse begrijpen we niet wat er slecht aan is, noch waarom we onze kameraden moeten beschuldigen voor hun grotere participatie in plaats van onszelf meer te betrekken en aan onze tekorten te werken. We

hebben al genoeg gesnotterd over onze historische onzichtbaarheid. Laten we onze verantwoordelijkheid die we daarin hebben opgenomen en deze onder ogen zien. Laten we onszelf betrekken in onze collectieven, acties voorstellen en onze ideeën aandragen. En als in een vergadering of in eender welke strijdsituatie een vrouw zich werkelijk onderschat voelt moet ze dat zeggen, in plaats van te zwijgen en naar huis te gaan en het gejam te reproduceren over "hoe slecht de mannen wel niet zijn die me niet laten praten". Het is in de vergaderingen en/of in de dagelijkse strijd dat zo'n dingen een oplossing moeten vinden. En als een man zich echt gedraagt als een imbeciel moet hem dat gezegd worden. Laten we onze houding in de strijd een beetje 'vermannelijken' net zoals we van onze kameraden geëist hebben dat ze bepaalde houdingen zouden 'vervrouwelijken', zoals in hun uitdrukking van affectie of seksualiteit.

- En nu we het erover hebben... In (hetero) seksuele relaties komen we vele zaken tegen die een symptoom zijn van deze slecht geïnterpreteerde en opgelegde gelijkheid. In intieme relaties komen de verschillen tussen de sekses het sterkst tot uitdrukking. De ongegronde inspanningen om deze verschillen te elimineren leiden tot frustratie en onhoudbare situaties die een groot onbehagen veroorzaken. Zoals deze die we tegenkomen in de ruimte van het intieme: de plicht tot een orgasme, 'opgelegd' door Reich¹³ aan vrouwen en de verwarring van de heteroseksuele man tegenover zijn onvermogen om te genieten zoals zijn partner. Zo hebben we nu een hele generatie mannen, erfgenamen van deze theorieën van de gelijkheid, die geobsedeerd zijn met het vroegtijdige ejaculeren, los van zij die het moeilijk hebben om te ejaculeren in hun relaties.

Als een vrouw erg opgewonden raakt van een aantal strelingen, kussen, masturbatie, etc. en uiteindelijk tot een orgasme komt zal haar partner, zeker als het een man is, er niet aan twifelen om te denken, "fuck, deze meid wordt helemaal opgewonden door mij!". Maar als hij het is die erg opgewonden raakt door wat men verkeerdelijk het voorspel noemt

13. http://en.wikipedia.org/wiki/Wilhelm_Reich

en hij komt tot een orgasme, waarbij hij doorgaans ejaculeert, is het heel erg waarschijnlijk dat hij, en zowel zijn partner, zich niet even tevreden zullen voelen. Beiden zullen zich zorgen maken over het feit of hij misschien 'last' heeft van 'vroegtijdige ejaculaties'? Aan de andere kant zien we een hoop vrouwen die geobsedeerd zijn met het genieten zoals het in de boekjes staat, zonder te weten wat ze bedoelen als ze het over een meervoudig orgasme hebben want iedereen beleeft en uit het op een andere manier. Het is zelfs zo dat in elke concrete situatie eenzelfde vrouw verschillende ervaringen zal hebben. Een orgasme? Misschien wel of misschien niet...en wat dan nog? We veronderstellen dat we relaties hebben omdat die aangenaam zijn want op die manier drukken we onze erotische verlangens uit en bevredigen we deze. Desalniettemin zijn relaties tot een competitie verworden en zijn orgasmen een trofee geworden. Het politiek correcte is in ons bed gekropen. En we twifelen er niet aan om opnieuw de man de schuld te geven, we bestempen hem als een slechte minnaar en geven hem de schuld van ons eigen onvermogen.

-De coïtus zelf wordt ervan beschuldigd, samen met de penis, een symbool te zijn van mannelijke dominantie. Uiteraard weten we dat het niet de enige manier is om seksueel genot te delen, de coïtus is niet de enige en niet noodzakelijk de beste. Onze uitdrukking van seksualiteit is veel uitgebreider en er zijn veel andere praktijken die ons even aangenaam lijken of zelfs beter. Maar om van daaruit de coïtus te beschouwen als de duivel in relaties is een brug te ver. We kunnen niet vermijden dat er ons een lachje ontsnapt wanneer we deze nieuwe term horen die zo wijd verspreid is in onze middens. Men heeft het over 'omsluiting' waarmee enkelen de term 'penetratie' proberen te vervangen, nadat ze deze zelf overladen hebben met negatieve connotaties. De coïtus veronderstelt de introductie van de penis in de vagina of anus, het is deze en niet laatstgenoemde die zich innestelt en die ingebracht wordt, het is te zeggen, penetreert en bijgevolg omhuld wordt door de wanden van één of andere holte. Bijgevolg lijkt penetratie ons een prima beschrijving en we zien nergens het zogenaamde geweld dat deze

zou meedragen in relaties met wederzijdse instemming. De reductie van de penis tot een instrument van dominantie, intimidatie en agressie lijkt ons absurd en we zien daarin veel meer intellectuele inspanningen om de Freudiaanse theorie omtrent castratieangst te bediscussiëren dan om de fysiologische mechanismen en de structuur van de menselijke anatomische structuren te begrijpen.

Aan alle mannen in ons leven: broers, kameraden, geliefden, vrienden. Wij houden van jullie penissen, we zijn er niet jaloers op maar we houden ervan omdat we van jullie houden. We zijn blij dat jullie deel uitmaken van onze levens, dat we met jullie dromen en projecten delen, dat we jullie dicht bij ons hebben, dat we op jullie kunnen rekenen om plannen te smeden om deze strontrealiteit aan te pakken en te confronteren. Bedankt om aan ons te denken zoals wij aan jullie denken.

- Als laatste punt willen we het onderwerp van **seksuele agressie en mishandeling** aankaarten. We weten dat dit een moeilijk thema is, maar we geloven dat men sinds een tijdje misbruik maakt van het misbruik. We zijn verdedigsters van het reeds klasieke "Geen seksistische agressie zonder antwoord". In feite beschouwen we deze tekst als een antwoord op een seksistische agressie en we zijn er trots op om deel uit te maken van een beweging waarin men afkeer voelt tegen seksistische agressie en waar men er collectieve maatregelen tegen neemt. Desalniettemin maakt het ons triest om te zien hoe vanuit onze middens misbruik of seksuele agressie gebruikt wordt als voorwendsel voor persoonlijke doeleinden. Hoe telkens meer situaties als misbruik geïnterpreteerd worden en hoe deze onze relaties vervagen. De recente wet tegen gendergeweld die toegepast wordt in de gehele Spaanse staat erkent de getuigenis van het slachtoffer van seksueel geweld en misbruik als onweerlegbaar bewijs. Hetzelfde dat gebeurt onder de antiterrorismewet. We weten meer dan genoeg hoe hun rechtbanken werken en hoe weinig we bijvoorbeeld kunnen doen tegenover de getuigenis van een politieagent. Vandaar dat deze situatie van pas komt om parallellen te trekken met wat er aan het gebeuren is omtrent het zogenaamde gendergeweld...Het blijkt dat we in onze ruimten dit

schema herhalen: het woord van het slachtoffer is voldoende als bewijs en het maakt niet uit wat de zogenaamde agressor te zeggen heeft om zichzelf te verdedigen. Vanzelfsprekend zijn er gevallen waarin we bewijzen in overvloed hebben om diegene te geloven die ons over een agressie vertelt en om de maatregelen te nemen die we nodig achten om onze vriendin te ondersteunen. Er bestaan gevallen waarin het machistisch geweld reëel is en die al onze afkeuring verdienen. Maar wat gebeurt er als de zaken niet zo duidelijk zijn? Waar trekken we de grens tussen wat we wel of niet als agressie beschouwen? Van elk verhaal bestaan er minstens twee versies en we denken dat het - voordat we een positie nemen en maatregelen treffen - nodig is om naar beide versies te luisteren. Indien niet is het heel goed mogelijk dat we een blunder maken en het leven van een vriend verneuken...We denken, bijvoorbeeld, aan de gebruikelijke figuur van de 'vetzak' en aan de verschillen tussen een vetzak en een flirt. We kennen vast en zeker genoeg gelegenheden waarin het beschuldigen van iemand van 'vetzakkerij' heeft gediend om iemand zwart te maken en uit te sluiten van bepaalde 'scènes'. Waar leggen we de grens tussen verovering en intimidatie? Wij leggen deze in de expliciete afwijzing door één van beiden om nog verder te gaan. Zolang men geen expliciete afwijzing toont, hoe duidelijk we ook denken dat onze houding is, kan de andere (man of vrouw) onze houding interpreteren als een deel van het spel en doorgaan met dingen te insinueren of nog verder gaan. Een verkrachting, een gedwongen seksuele relatie, is een misbruik van macht, van de grootste fysieke kracht doorgaans. Een pak slaag is dat ook. Maar als men je kont aanraakt met de bedoeling je te versieren of men omhelst je langer dan je wenst, als men 'zich op je hals werpt' om je te proberen kussen of knipogen...zijn dat enkel vormen om verder te gaan met het versieren dat reeds begonnen was. Als je er niet verder mee wil gaan volstaat het om te zeggen dat het genoeg is, jezelf een beetje kwaad te maken of hem een mep te geven als je dat nodig vindt en je dat zo uitkomt. Misschien zou het nuttiger en minder gewelddadig voor beiden geweest zijn om niet in het spelletje te stappen, om niet

toe te staan dat het tot zo'n situatie komt. Waar is de vrouwelijke autonomie waar feministes zoveel over praten? We zouden kunnen denken dat hij vervelend is, dat hij een beetje een te groot ego heeft om te kunnen vatten dat we zonder hem kunnen, dat hij te dronken is (alcohol is een slechte bondgenoot in die situaties). We kunnen zelfs afkeer voor hem voelen en beslissen om hem niet meer te zien of met hem te praten. Maar om hem van hieruit te beschuldigen van misbruik is een grote sprong. En wat gebeurt er als de situatie omgekeerd is? Wanneer het een vrouw is die over de schreef gaat of een situatie verkeerd inschat en verder wil gaan? Het meest waarschijnlijke is dat hij haar probeert af te remmen, het kan zijn dat hij zegt wat een 'hete kip' ze lijkt (imbecielen vind je overal). Maar wat er vrijwel zeker niet gebeurt is dat hij haar beschuldigt van misbruik tegenover hem want bijna niemand zou hem geloven. De reactie hierop zou waarschijnlijk eerder spot zijn dan solidariteit...De aanbeveling die we eerder gaven om een mep uit te delen is ondenkbaar in dit geval. We denken dat we in het geval van versieren de zaken een keer hebben genomen: nu zijn wij het die mogen kijken, complimentjes geven, insinueren of rechtstreeks benaderen. Voor hen, in sommige middens, letten ze maar beter op wat ze doen of zeggen... Iets eenvoudigs als "Fuck, jij bent mooi" kan de sleutel zijn tot een massieve campagne tegen deze 'vetzak' in kwestie omdat het een macho is of omdat "hij het zich veroorloofd heeft om vrouwen als een object te zien in bevrijde ruimtes"...Waar het over gaat: ofwel zijn bepaalde houdingen geldig voor iedereen ofwel voor niemand. We praten over respect en het gebrek aan respect staat los van de sekse. Het wordt tijd dat we ons afvragen hoe dicht onze intolerantie bij hypocrisie staat. Bepaalde uitingen als seksuele agressie beschouwen, inclusief bepaalde beledigingen, is zoals ervan uit gaan dat iedereen die een joint rookt vroeg of laat verslaafd zal raken aan heroïne. Het lijkt ons overdreven om een controlemechanisme te hebben op de vrijheid van expressie dat meer geldt voor mannen. **Ja, misbruik wordt misbruikt. En wanneer alles geïnterpreteerd wordt als misbruik is het onmogelijk om een relatie te hebben**

tussen gelijken. Aangezien de ene alle gebaren en daden van de andere zal zien als symptomen van zijn/haar hoedanigheid als misbruiker/ster. En bijgevolg ziet men zichzelf als een slachtoffer in een permanente staat van minderwaardigheid...

- In het **psychologische misbruik of de manipulatie** concentreren zich veel van de kwesties waar we tot nu toe al over hebben gepraat. In principe kan je psychologisch misbruik definiëren als het aannemen van een reeks houdingen en woorden door de ene met de bedoeling om, op een systematische manier, de andere (man/vrouw) te denigreren, in de war te brengen of te kwetsen.

Maar, los van misbruik of systematische vernedering, hebben we regelmatig gezien dat men zich beroept op psychologisch misbruik of manipulatie om de argumenten van onze kameraden met de grond gelijk te maken. Bijvoorbeeld tijdens een discussie: "Je manipuleert me, je geeft aan alles een draai, etc..." Iemand ervan beschuldigen van ons psychologisch te manipuleren betekent dat we aanvaarden dat iemand superieur is op het gebied van argumentatie en dat we onszelf als inferieur erkennen op dat gebied. We leggen onze eigen onzekerheden bloot en ons eigen gebrek aan vertrouwen in onze argumenten, gevoelens en opinies...In realiteit beschuldigt men de andere ervan in staat te zijn om zijn argumenten met een zekere overtuigingskracht over te brengen alsof het gaat om een kwaad dat uitgeroeid moet worden, in plaats van ons eigen onvermogen, tegenover zijn vermogens, in vraag te stellen en aan onze eigen argumentaties en andere vormen van expressie te werken. En we weten dat dat niet altijd gemakkelijk is, we zijn ons bewust van de educastratie die we hebben gekregen van onze vaders, en laten we onze moeders niet vergeten, en de onzekerheid die deze met zich meebrengt. Maar deze castrende opvoeding in de boezem van het "Blanke Kapitalistische Patriarchaat" is geen voldoende aanleiding of excuus om een deugd te maken van het onvermogen. In eender welke relatie dan ook - familie, partners, vriendschap, arbeid, kameraden in strijd - tussen personen van dezelfde of verschillende sekse zal er altijd iemand zijn die meer argumentatieve talenten heeft om zijn houding te verdedigen

omtrent bepaalde zaken dan een andere. Er zal altijd iemand zijn die zich beter uitdrukt, zelfzekerder is of harder roept. Ook zal er iemand zijn die emotioneler is, minder kalm met bepaalde situaties kan omgaan of een groter gevoel voor humor heeft die bepaalde spanningen kan verzachten...We zijn ervan overtuigd dat deze verschillen voorkomen telkens wanneer twee of meer individuen samenkomen en dat dit onafhankelijk is van het feit of dit mannen of vrouwen zijn. Vandaar dat we niet akkoord gaan met diegenen die enkele van deze kwaliteiten als een teken van seksistische dominantie zien. Elkeen van ons is verschillend, uniek en onherhaalbaar. Elkeen van ons heeft zijn/haar deugden en gebreken, we weten hoe we de eersten kunnen gebruiken en de laatste kunnen controleren en verbeteren. We zullen ons moeten inspannen om de onze te erkennen en die van de anderen te respecteren. We zullen ons moeten inspannen om ze te begrijpen en ze niet te gebruiken voor ons eigen voordeel, als we relaties willen bouwen op positieve elementen en niet op miserie.

We willen een wereld zonder misbruiken. We weigeren om nog langer slachtoffers te zijn op dezelfde manier dat we weigeren om de nieuwe agressoren te zijn. We willen dat men rekening met ons houdt en we willen rekening met anderen houden. Dat men ons respecteert en begrijpt en wij willen hen respecteren en begrijpen. We willen samen met hen strijden tegen het seksisme en nieuwe relaties opbouwen op de rijkdom van de verschillen.

Zaragoza, oktober 2007.